

“Cal que hi hagi uns ‘Exercicis d’estil’ de Queneau per llengua i generació”

Joan-Lluís Lluís (Perpinyà, 1963), autor d'*El dia de l'ós* i de l'assaig *Conversa amb el meu gos sobre França i els francesos*, publica a La Magrana el llibre *Xocolata desfeta. Exercicis d'espill*, un joc lingüístic repartit en 123 textos, a la manera del francès Raymond Queneau.

—Heu fet aquest exercici, aquest joc, perquè us trobàveu en una crisi de creativitat, perquè us trobàveu blocat?

—Ai, no! Gens ni mica. M'hi vaig llançar per un impuls sobtat. Un dia era a casa d'una amiga i vaig fullejar els *Exercicis de style*, de Queneau i em vaig decidir. Així, a l'acte. I en fer-lo vaig arraconar una cosa que havia començat.

—Però en aturar allò que fèieu, el temps que hi heu dedicat no pot retardar la vostra propera obra mestra?

—Em sembla agosarat dir que ho ha aturat. També podria dir que m'ha deixat més temps per a madurar-la.

—Sou conscient que si tots els qui saben escriure es possessin a fer aquests exercicis, tots els farien si fa no fa igual, fins i tot els escriptors dolents?

—Sí, es pot dir que en sóc conscient. I hi he pensat. M'ha semblat millor apartar aquest pensament; si no, no l'hauria fet. Tampoc no seria ben bé el mateix llibre, perquè una part de la imaginació seria diferent. Però del mateix tipus. Cal que n'hi hagi un per llengua i per generació. A França, després de Raymond Queneau crec que no se n'ha fet cap més.

—És a dir, que si algú l'hagués fet abans, en català, no l'hauríeu escrit.

—De segur. I hauria envejat el que l'hagués fet. M'hauria fet ràbia. De fet, mentre el feia pensava: “Que no el faci ningú més!”

—Curiosament, aquests exercicis, considerats avantguardistes i moderns, al seu moment, ara són arqueologia.

—És potser el perill de posar l'etiqueta d'avantguarda. Aquí els qui haurien d'opinar són els universitaris, que són els qui posen etiquetes. Però sí, els cal·ligrames de Junoy o Apollinaire tenen un toc antic que els fa entranyables, però no necessàriament moderns.

Joan-Lluís Lluís publica el llibre *Xocolata desfeta (Exercicis d'estil)*, a La Magrana.

—La primera nota comença dient que cada primer dijous de mes anàveu a prendre una xocolata desfeta al carrer de Petritxol, i que la noia crida: “Jo també sóc de Cassà de la Selva.” Suposo que trieu aquest carrer i aquest poble pel so i perquè les variacions poden ser còmiques, oi?

—Sí, però Cassà és el poble d'origen de la mare. Amb el carrer de Petritxol no hi he tingut cap relació, però recordo que quan era estudiant vaig dormir-hi en un hotel, tocant a la Portaferrisa.

—I no hi preníeu xocolata, com heu fet ara per promoure el llibre?

—No. Ha estat el primer cop.

—Això demostra que aquesta diguem-ne literatura et permet de parlar d'allò que no coneixes.

—Jo crec que tota literatura hauria de permetre de parlar d'allò que no coneixes, perquè tota literatura explica allò que no coneixes.

—No sé si hi ha, al darrere de tot això, la voluntat de demostrar

que el català és tan hàbil com el reconsegurat francès.

—Oh, i tant!

—I per poder-ho demostrar, heu patit gaire?

—He escrit el llibre amb una fruïció intensa. Tot i que hi ha hagut una part violenta, perquè hi ha dissensions i maltractaments de la llengua, però intentant que siguin coherents i procurant d'anar més enllà en el camí de l'assumpció de les possibilitats de la llengua.

—No us heu sentit inferior davant del francès de qual partíeu, tenint en compte, a més, que el món que us envolta és bàsicament francès?

—Gens. El fet de ser escrita en una llengua clarament minoritzada té alguna virtut paradoxal. No et sents cenyit per cap escola, per cap jerarquia i, si bé aquest buit que ens envolta és molt gros, et permet de construir un espai de llibertat.

—Quan l'escrivíeu, pensàveu que omplíeu un forat?

—Sí. Evidentment, no pretenia salvar ni la llengua ni la literatura catalanes, però evidentment és una cosa que es trobava a faltar, que ningú no hi havia pensat. Un cop dit això, he de dir que no faig llibres per tapar forats. Si no, seria molt avorrit fer llibres.

Lluís Bonada